

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 71 0 P 179100 19 Rev
Banjaluka, 02.10.2019. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću koje sačinjavaju sudije ovog suda i to, Senad Tica kao predsjednik vijeća, te Jadranka Stanišić i Rosa Obradović kao članovi vijeća, u pravnoj stvari tužioca, „K.B.“ d.o.o. B., ..., protiv tuženih, Trgovina „B.“ d.d. T., zastupan po punomoćniku, Z. G., advokatu iz T.1 i S.D. iz B., zastupanog po punomoćniku, mr D.B., advokatu iz B., uz učešće umješaca na strani tužioca, Republike Srpske, zastupane po Pravobranilaštvu Republike Srpske, Banjaluka, radi sticanja bez osnova, odlučujući o reviziji tuženih protiv presude Okružnog suda u Banjaluci broj 71 0 P 179100 19 Gž od 18.06.2019. godine, na sjednici održanoj dana 02.10.2019. godine, donio je

PRESUDU

Revizija tuženog, Trgovina „B.“ d.d. T., se odbacuje.

Revizija tuženog, S.D. se djelimično usvaja, presuda Okružnog suda u Banjaluci broj 71 0 P 179100 19 Gž od 18.06.2019. godine preinačava i sudi:

Žalba tuženog, S.D. se djelimično usvaja, presuda Osnovnog suda u Banjaluci broj 71 0 P 179100 13 P od 26.10.2017. godine preinačava u dijelu kojim je dosuđena zakonska zatezna kamata, tako što se tuženi, S.D. obavezuje da tužiocu, na iznos od 93.226,56 KM, isplati zakonsku zateznu kamatu od 17.03.2008. godine do konačne isplate.

U preostalom dijelu revizija tuženog, S.D. se odbija.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom Osnovnog suda u Banjaluci broj 71 0 P 179100 13 P od 26.10.2017. godine, obavezan je tuženi S.D. da tužiocu isplati 93.226,56 KM, sa zakonskom zateznom kamatom u iznosu od 93.226,56 KM.

Istom presudom tuženi su obavezani da tužiocu naknade troškove parničnog postupka u iznosu od 6.343,66 KM.

Tužbeni zahtjev tužioca, u odnosu na tuženog, Trgovina „B.“ d.d. T., je odbijen.

Sa viškom tužbenog zahtjeva u odnosu na tuženog, S.D., tužilac je odbijen.

Drugostepenom presudom Okružnog suda u Banjaluci broj 71 0 P 179100 19 Gž od 18.06.2019. godine, žalba tuženog, Trgovina „B.“ d.d. T. je odbačena kao nedozvoljena u dijelu kojim je odlučeno o glavnoj stvari, dok je u odnosu na odluku o troškovima parničnog postupka usvojena, te odluka o troškovima postupka preinačena, tako što je tužilac odbijen sa zahtjevom da mu ovaj tuženi naknadi troškove parničnog postupka i istovremeno tužilac obavezan da ovom tuženom naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 4.998,00 KM.

Istom presudom žalba tuženog, S.D. je odbijena i prvostepena presuda potvrđena u dosuđujućem dijelu u odnosu na ovog tuženog.

Zahtjevi tuženih, na ime troškova žalbenog postupka, su odbijeni.

Tuženi, Trgovina „B.“ d.d. T. revizijom pobija odluku drugostepenog suda, zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se pobijana odluka ukine i predmet vrati na ponovno suđenje.

Tuženi, S.D. revizijom pobija odluku drugostepenog suda, zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se pobijana odluka ukine i predmet vrati na ponovno suđenje.

Tužilac je dao odgovore na revizije tuženih, s prijedlogom da se revizije tuženih odbiju.

Revizija tuženog, Trgovina „B.“ d.d. T., nije dozvoljena.

Revizija tuženog, S.D. je djelimično osnovana.

Predmet spora u ovoj pravnoj stvari je zahtjev tužioca da mu tuženi, na ime stečenog bez osnova, isplate 95.446,24 KM sa zakonskom zateznom kamatom u iznosu od 95.446,24 KM.

Po provedenom postupku prvostepeni sud je utvrdio: da je Trgovina „B.“ d.d. T. pravni sljednik Kombinata za izradu odjeće i rublja, kože i obuće i zaštitne opreme „B. T.“ kojem je Skupština Opštine Banjaluka rješenjem od 23.02.1970. godine dala urbanističku saglasnost za postavljanje montažno – demontažnog privremenog objekta sa poslovno trgovačkom namjenom u ulici ... (kasnije ...); da je nakon izgradnje istog Kombinat „B.“ T. stupio u posjed i obavljao trgovinsku djelatnost u ovom prostoru sve do maja 1992. godine kada je prilikom osnivanja tužioca isti unesen u sredstva tužioca; da Kombinat „B.“ T. nije imao pravo svojine na predmetnom poslovnom prostoru, jer je od 1970. godine pa sve do 1990. godine, u skladu sa tada važećim propisima, a kasnije i odredbom člana 6. Zakona o udruženom radu („Službeni glasnik SFRJ“, broj: 53/76, 57/83, 85/87, 6/88 i 11/88) i Zakona o preduzećima („Službeni list SFRJ“, broj: 84/89 i 46/90) pravni prednik tuženog, Trgovina „B.“ d.d. T. bio u društvenoj svojini; da je rješenjem Osnovnog suda udruženog rada u Zenici od 31.12.1990. godine, na osnovu Zakona o prometu i raspolaganju društvenim kapitalom, tuženi, Trgovina „B.“ d.d. T. registrovan kao društvo sa ograničenom odgovornošću u mješovitoj svojini; da je tužilac, „K.B.“ d.o.o. B. osnovan na imovini prednika tuženog, Trgovina „B.“ d.d. T. koja se nalazila na teritoriji Republike Srpske i na osnovu rješenja Osnovnog suda u Banjaluci broj U/I 1718/92 od 19.05.1992. godine upisana u registar, a prema rješenju Osnovnog suda u Banjaluci broj U/I 942/96 od 05.04.1996. godine kao državno preduzeće sa potpunom odgovornošću; da je predmetni poslovni prostor privatizovan od strane tužioca u skladu sa odredbama Okvirnog zakona o privatizaciji preduzeća i banaka u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, broj 12/99 – u daljem tekstu: Okvirni zakon), jer se nalazi na teritoriji Republike Srpske, a nije privatizovan od strane prvotuženog, Trgovina „B.“ d.d. T.; da je dana 05.12.1999. godine zaključen kupoprodajni ugovor između Trgovina „B.“ d.d. T. kao prodavca i S.D. kao kupca, predmetom kojeg je bio metalni kiosk u B. Ulica ... ukupne površine 48 m² po cijeni od 25.000,00 KM, ovjeren u Opštinskom sudu u Travniku pod brojem OV 1207/99; da je dana 31.12.1999. godine između S.D. kao zakupca i Medlisa Islamske zajednice Banjaluka kao zakupodavca zaključen ugovor o zakupu na osnovu kojeg ugovora zakupodavac daje u zakup zemljište površine 120m² od kč. 54/1 koja je upisana u zk. uložak 1040 k.o. B., a na kojem zemljištu se nalazi predmetni poslovni prostor; da je predmetni poslovni prostor nakon

kupoprodaje preuzeo u posjed S.D., koji se u posjedu istog nalazio do 01.03.2007. godine, kada je u posjed ušao tužilac; da je tužilac podnio tužbu prvostepenom sudu 02.06.2004. godine, a da je zahtjev na ime stečenog bez osnova, preciziran 16.11.2015. godine, prvi put istakao 25.02.2010 godine; da prema nalazu i mišljenju vještaka ekonomske struke, prosječna mjesečna zakupnina za predmetni poslovni prostor iznosi 1.109,84 KM, što za period od januara 2000. godine do marta 2007. godine, tj. za 86 mjeseci iznosi 95.446,24 KM, koliko i zakonska zatezna kamata, koja je za navedeni period dostigla glavnicu.

Temeljem ovakvog činjeničnog utvrđenja prvostepeni sud je zaključio, da je zahtjev tužioca na ime sticanja bez osnova, djelimično osnovan u odnosu na S.D., a da je neosnovan u odnosu na Trgovina „B.“ dd T., pa je stoga sudio tako što je donio odluku kao u izreci prvostepene presude.

Iz razloga odluke prvostepenog suda proizilazi, da je ugovor o prodaji zaključen između tuženih 05.12.1999. godine, a predmetom kojeg je bio metalni kiosk, ništav u smislu odredaba člana 103. Zakona o obligacionim odnosima, jer da predmetni kiosk nije bio vlasništvo prodavca Trgovine „B.“ d.d. T. (tada DOO Trgovina „ B.“ T.) kod činjenice da je kiosk izgrađen na zemljištu i sredstvima društvene svojine.

U prilog zaključku da je navedeni ugovor o prodaji ništav, prvostepeni sud navodi da je isti suprotan Okvirnom zakonu o privatizaciji preduzeća i banaka u Bosni i Hercegovini kao prinudnom propisu koji je bio na snazi u vrijeme zaključenja tog ugovora.

Nalazeći, slijedom prednjeg, da je tuženi, S.D. bez pravnog osnova držao u posjedu predmetni kiosk od 01.01.2000. godine do 01.03.2007. godine, prvostepeni sud je zaključio, da je zahtjev tužioca osnovan, ali za period od marta 2000 g. do marta 2007. godine, u kojem dijelu nije zastarjelo predmetno potraživanje, te obavezao tuženog, S.D. da tužiocu, na ime stečenog bez osnova, u smislu odredaba člana 219. Zakona o obligacionim odnosima, isplati 93.226,56 KM i isto toliko kamata, za period od dospijeća svakog pojedinog mjesečnog iznosa zakupnine do konačne isplate, kao koristi koje je S.D. ostvario upotrebom predmetnog kioska za navedeni period.

Kako tuženi, Trgovina „B.“ d.d. T., u periodu od 01.01.2000. godine do 01.03.2007. godine, nije bio u posjedu predmetnog kioska, pa samim tim niti ostvarivao koristi od upotrebe istog, to je prvostepeni sud u odnosu na ovog tuženog odbio zahtjev tužioca na ime stečenog bez osnova.

Drugostepeni sud je prihvatio činjenična utvrđenja prvostepenog suda i zaključak tog suda, pa je sudio tako što je donio odluku kao u izreci drugostepene presude.

Odluke nižestepeni sudova su djelimično pravilne.

Naime, odredbama člana 219. Zakona o obligacionim odnosima ("Službeni list SFRJ", br. 29/78, 39/85, 45/89, 57/89, "Službeni glasnik Republike Srpske", br. 17/93, 3/96 i 74/04 - u daljem tekstu: ZOO) je propisano, da kada je neko tuđu stvar upotrijebio u svoju korist, imalac može zahtijevati, nezavisno od prava na naknadu štete, ili u odsustvu ove, da mu ovaj naknadi korist koju je imao od upotrebe.

Za uspjeh u ovoj parnici tužilac je bio u obavezi da, shodno odredbama člana 7. i 123. Zakona o parničnom postupku ("Sl. glasnik RS", br. 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13 - u daljem tekstu ZPP), dokaže, da je imalac stvari odnosno predmetnog kioska, te da su tuženi upotrebom predmetnog kioska, u periodu od 01.01.2000. godine do 01.03.2007. godine, ostvarili koristi.

Kada se ima u vidu: da je tužilac osnovan na imovini prednika tuženog, Trgovina „B.“ d.d. T., koja se nalazila na teritoriji Republike Srpske; da je predmetni poslovni prostor, kiosk privatizovan od strane tužioca, u skladu sa odredbama Okvirnog zakona o privatizaciji preduzeća i banaka u BiH („Službeni glasnik SR BiH“ broj 12/99), jer se nalazi na teritoriji Republike Srpske; da je shodno tome, Direkcija za privatizaciju Republike Srpske donijela rješenje broj 1141-01/00 od 28.09.2000. godine; da je tuženi, S.D., u periodu od 01.01.2000. godine do 01.03.2007. godine bio u posjedu predmetnog poslovnog prostora, ovaj sud nalazi, da je pravilan zaključak nižestepenih sudova, da tužilac s uspjehom može isticati zahtjev, po osnovu sticanja bez osnova, u odnosu na tuženog, S.D., u smislu odredaba člana 219. ZOO.

Prihvatajući u svemu razloge nižestepenih presuda, prema kojima je tuženi, S.D. za vrijeme korištenja predmetnog poslovnog prostora u periodu od marta 2000. godine do 01.03.2007. godine ostvario korist u visini zakupnine za predmetni poslovni prostor od 93.226,56 KM, utvrđene na osnovu nalaza i mišljenja vještaka finansijske struke, ovaj sud nalazi, da su i odluke nižestepenih sudova, kojima je tuženi, S.D. obavezan da tužiocu isplati 93.226,56 KM na ime glavnog duga, pravilne u smislu odredaba člana 219. ZOO.

Kako je odredbama člana 214. ZOO propisano, da kada se vraća ono što je stečeno bez osnova se moraju vratiti plodovi i platiti zatezna kamata i to, ako je sticalac nesavjestan od dana sticanja, a inače od dana podnošenja zahtjeva, onda se ima uzeti da je tuženi, S.D. bio nesavjestan od momenta kada je primio tužbu u predmetnom sporu, a to je 17.03.2008. godine.

Stoga je, kod takvog stanja stvari, tuženog, S.D. valjalo obavezati da na iznos glavnog duga od 93.226,56 KM plati zakonsku zateznu kamatu od 17.03.2008. godine, a ne od dana ulaženja u posjed predmetnog poslovnog prostora, odnosno od marta 2000. godine.

Zaključak ovog suda, da je osnovano potraživanje tužioca da mu tuženi, S.D. isplati 93.226,56 KM sa zakonskom zateznom kamatom od 17.03.2008. godine, se ne dovodi u pitanje revizionim prigovorima tuženog, S.D., da tužilac nikad nije dokazao vlasništvo na predmetnom poslovnom prostoru, jer da nikada nije upisan u zemljišne knjige kao vlasnik istog. Ovo stoga, što iz stanja nižestepenih spisa nesumnjivo proizilazi, da je tužilac predmetni poslovni prostor privatizovao, te mu kao imaocu istog, pripada i pravo da ističe zahtjev po osnovu člana 219. ZOO.

Kako nije sporno o kom se poslovnom prostoru radi, odnosno da je u pitanju montažno-demontažni metalni kiosk površine 48 m² u B., Ulica ..., (ranije ...), onda se neosnovano revizijom tuženog, S.D. ukazuje da su nižestepeni sudovi propustili izvršiti identifikaciju predmetnog poslovnog prostora izlaskom na lice mjesta.

Kod činjenice, da je tuženi, S.D. ušao u posjed predmetnog poslovnog prostora u januaru 2000. godine i da je isti držao do marta 2007. godine, neosnovano se revizijom tuženog, S.D. ističe, da isti nije bio u upotrebi predmetnog poslovnog prostora, jer da je predmetni poslovni prostor koristilo njegovo privredno društvo „D.K.“ d.o.o. B.. Drugim riječima, kako je od poslovnog prostora koristi ostvarivao tuženi S.D., nije bitno na koji način je S.D. upotrebljavao predmetni poslovni prostor, pa ni korištenjem istog na način da je njegovo preduzeće „D.K.“ d.o.o. B. bilo smješteno u istom.

Imajući u vidu da je tužilac privatizovao predmetni poslovni prostor na način da je privatizacija istog odobrena rješenjem Direkcije za privatizaciju Republike Srpske broj 1141-01/00 od 28.09.2000. godine, neosnovano se revizijom tuženog, S.D. ukazuje da je tužilac tek od

05.03.2002. godine mogao da ubire naknadu na ime ostvarenih koristi, jer da navedeno rješenje Direkcije za privatizaciju Republike Srpske nije postalo pravosnažno do 05.03.2002. godine, kada je odlukom Vrhovnog suda Republike Srpske broj U-124/01 od 05.03.2002. godine odbačena tužba Trgovina „B.“ d.d. T..

Slijedom datih razloga, ovaj sud je djelimičnim usvajanjem revizije tuženog, S.D., a primjenom člana 250. stav 1. ZPP, preinačio odluku drugostepenog suda u dijelu kojim je potvrđena odluka prvostepenog suda u pogledu dosuđene zakonske zatezne kamate, te obavezao tuženog, S.D. da tužiocu, na dosuđeni iznos od 93.226,56 KM, plati zakonsku zateznu kamatu od 17.03.2008. godine.

U preostalom dijelu, a kojim je odlukom drugostepenog suda potvrđena odluka prvostepenog suda, te tuženi, S.D. obavezan da tužiocu isplati 93.226,56 KM i naknadi mu troškove parničnog postupka u iznosu od 6.343,66 KM, revizija tuženog, S.D. je odbijena, shodno odredbama člana 248. ZPP, imajući u vidu da je odluka o troškovima postupka pravilna i da se radi o preinačenju drugostepene odluke u neznatnom dijelu koji nije uticao na uspjeh u parnici.

Obzirom da je odlukom drugostepenog suda potvrđena odluka prvostepenog suda kojom je odbijen zahtjev tužioca u odnosu na Trgovina „B.“ d.d. T., to se revizija ovog tuženog protiv odluke drugostepenog suda, ukazuje nedozvoljenom zbog nepostojanja pravnog interesa da ovaj tuženi pobija odluku drugostepenog suda.

Na ovakav zaključak ne utiče ni činjenica da se revizijom tuženog Trgovina „B.“ d.d. T. pobijana i odluka drugostepenog suda u pogledu troškova parničnog postupka, jer se radi o sporednom potraživanju, protiv kojeg nije dozvoljena revizija.

Stoga je ovaj sud, primjenom člana 247. stav 1. i 2. ZPP, odbacio reviziju tuženog Trgovina „B.“ d.d. T..

Predsjednik vijeća
Senad Tica

Za tačnost otpavka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Amila Podrašćić

